

Marknadskontroll av kampsportskydd

2016:10 Marknadskontroll av kampsportskydd

Konsumentverket 2016

Ansvarig handläggare: Helena Nilsson (projektledare), Lena Bergman-Bokvist, Elisabeth Andréasson
och Jonas Eriksson

Förord

Medlemsstaterna i EU är skyldiga att bedriva marknadskontroll av produkter som släpps ut på marknaden. Krav på att marknadskontroll ska bedrivas finns bl.a. i EU-förordning 765/2008 om ackreditering och marknadskontroll samt förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. I Sverige är Konsumentverket en av flera marknadskontrollerande myndigheter som ska utföra marknadskontroll och på så sätt tillse att produkter som saluförs uppfyller krav på säkerhet, hälsa, miljö och andra lagstadgade egenskaper.

Marknadskontroll syftar inte bara till att skydda konsumenternas säkerhet och hälsa, utan också till att säkerställa likvärdiga konkurrensförhållanden mellan företag. Oseriösa näringsidkare ska inte få skaffa sig konkurrensfördelar i form av lägre priser eller annat genom att bjuda ut produkter som inte är säkra. Därmed ska marknadskontroll i förlängningen också bidra till att EU:s inre marknad fungerar effektivt.

Innehållsförteckning

Förord	3
1 Sammanfattning	5
2 Summary.....	6
3 Bakgrund	7
3.1 Regler för personlig skyddsutrustning	7
4 Urval, metod och genomförande	9
4.1 Omnibusundersökning.....	9
5 Resultat	10
5.1 Resultatredovisning.....	11
6 Analys.....	12
Bilagor	13

1 Sammanfattning

Konsumentverket är marknadskontrollmyndighet för regelverket om personlig skyddsutrustning för privat bruk. Lagstiftningen är till för att skydda konsumenter från farliga produkter. Det är näringsidkarens ansvar att tillhandahålla säkra produkter. Genom marknadskontroll kan myndigheten följa upp att lagstiftningens krav respekteras av näringsidkarna.

Vid Konsumentverkets marknadskontroll av kampsportsskydd valdes produktkategorin huvudskydd ut att ingå i kontrollen. Syftet med marknadskontrollen har dels varit att kontrollera att huvudskydden uppfyller gällande regelverk och dels att öka kunskapen hos näringsidkarna med avseende på krav på dokumentation och märkning för produkterna.

Konsumentverket kontaktade 20 olika näringsidkare med begäran om uppgifter och varuprov av ett specifikt huvudskydd från respektive företag. Kontrollen omfattade granskning av dokumentation, produkternas märkning och medföljande bruksanvisning för respektive produkt. Endast två av 19 granskade huvudskydd klarade granskningen helt utan anmärkning. För 15 av huvudskydden vidtog näringsidkarna frivilliga åtgärder.

2 Summary

The Swedish Consumer Agency is the responsible market surveillance authority for the Product Safety Act and for the Act on Personal Protective Equipment (PPE) for private use in Sweden. The purpose of the legislation is to protect consumers from dangerous products. It is the producer who has the responsibility to provide safe products. The Swedish Consumer Agency performs market surveillance activities in order to ensure that the products put on the market are safe.

The market surveillance on protective equipment of martial arts focused on head protectors. The purpose of the market surveillance activity was to ensure that the products comply with the relevant health and safety requirements, and to increase awareness and knowledge among companies with respect to documentation and marking.

The Swedish Consumer Agency contacted 20 different companies and requested relevant documentation and samples of one specific head protector from each company. The market control included evaluation of documentation, marking and user instructions for 19 products. Only two of the head protectors had no remarks from the evaluation. The companies have taken voluntary measures for 15 of the products.

3 Bakgrund

Medlemsstaterna i EU är skyldiga att utföra marknadskontroll av produkter som tillhandahålls på den nationella marknaden. Det är medlemsstaternas myndigheter som ska utföra marknadskontroll och på så sätt se till att produkter som saluförs uppfyller krav på säkerhet, hälsa, miljö och andra lagstadgade egenskaper. I Sverige är Konsumentverket en av flera marknadskontrollmyndigheter.

Den marknadskontroll som myndigheten utför syftar, förutom till att skydda konsumenternas säkerhet och hälsa, även till att säkerställa likvärdiga konkurrensförhållanden mellan företag. Konsumentverkets marknadskontrollaktiviteter utförs huvudsakligen genom stickprovskontroller inom olika produktgrupper och kan bland annat omfatta provning, dokumentkontroll och kontroll av produktens märkning. Marknadskontroll kan till exempel startas med anledning av ett olycksfall eller att en anmälan lämnas in till myndigheten.

För produktgruppen kampsportsskydd har Konsumentverket under de senaste åren fått upprepade påstötningar från näringslivet avseende skydd som inte sägs uppfylla gällande säkerhetskrav. Det har i samband härmed inte preciserats vilken typ av skydd som avses och inte heller vilken specifik brist som avses. Konsumentverkets marknadskontroll av kampsportsskydd genomfördes för att få en bild av hur marknaden ser ut och vilka problem som kan finnas avseende dokumentation och märkning för produkterna samt för att vid behov stävja snedvriden konkurrens.

3.1 Regler för personlig skyddsutrustning

Konsumentverket är marknadskontrollmyndighet för personlig skyddsutrustning för privat bruk. För att personlig skyddsutrustning ska få säljas måste den uppfylla grundläggande hälso- och säkerhetskrav enligt lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk (PSUL). Kraven omfattar bland annat skyddsverkan, utformning, märkning och produktinformation. PSUL kompletteras av en tillhörande förordning (1993:972) och av Arbetsmiljöverkets föreskrifter "Utförande av personlig skyddsutrustning" (AFS 1996:7). Även produktsäkerhetslagen (2004:451) kan tillämpas vid ingripanden mot personlig skyddsutrustning som inte uppfyller kraven. Den svenska lagstiftningen på området har sin bakgrund i EU:s direktiv om personlig skyddsutrustning (89/686/EEG).

Personlig skyddsutrustning definieras som en utrustning som du bär eller håller till skydd mot en eller flera hälso- eller säkerhetsrisker. Exempel på kampsportsskydd som är personlig skyddsutrustning är huvud- och öronskydd, ben- och fotskydd, armskydd, vissa typer av handskar, bröstskydd, suspensoar och tandskydd.

Personlig skyddsutrustning delas in i tre olika kategorier beroende på vilka risker de ska skydda mot. Kategori I är enkla skydd, till kategori II hör de vanligaste skydden, t.ex. de flesta idrottsskydden, kategori III är komplicerad utrustning som ska skydda mot livsfara. Kampsportsskydd hör, i de flesta fall, till personlig skyddsutrustning kategori II vilket innebär att tillverkaren ska kunna uppvisa ett typkontrollintyg utfärdat av ett särskilt laboratorium, ett så kallat anmält organ. Tillverkaren ska även ha upprättat en försäkran om överensstämmelse

och en bruksanvisning på svenska innan denne kan CE-märka produkten. All personlig skyddsutrustning måste vara CE-märkt för att få säljas inom EU.

De säkerhetskrav som kan ställas på en produkt preciseras ofta i europastandarder eller internationella standarder. Utrustningen förutsätts vara säker om den överensstämmer med en standard till vilken hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

För kampsportsskydd finns följande produktstandarder:

SS-EN 13277-1:2000 Skyddsutrustning för kampsporter
– Del 1: Allmänna krav och provningsmetoder

SS-EN 13277-2:2000 Skyddsutrustning för kampsporter – Del 2: Tilläggskrav
och provningsmetoder för vrist-, knä och underarmsskydd

SS-EN 13277-3:2013 Skyddsutrustning för kampsporter – Del 3: Tilläggskrav
och provningsmetoder för bältskydd

SS-EN 13277-4:2001 Skyddsutrustning för kampsporter – Del 4: Tilläggskrav
och provningsmetoder för huvudskydd

SS-EN 13277-4/A1:2007 Skyddsutrustning för kampsporter – Del 4: Tilläggskrav
och provningsmetoder för huvudskydd

SS-EN 13277-5:2002: Skyddsutrustning för kampsporter – Del 5: Tilläggskrav
och provningsmetoder för genital- och kroppsskydd

SS-EN 13277-6:2003: Skyddsutrustning för kampsporter – Del 6: Tilläggskrav
och provningsmetoder för bröstskydd för kvinnor

SS-EN 13277-7:2009: Skyddsutrustning för kampsporter – Del 7: Tilläggskrav
och provningsmetoder för hand- och fotskydd

4 Urval, metod och genomförande

Svenska Budo- och Kampsportsförbundet uppger att 28 olika idrotter är anslutna till förbundet. Förbundet är medlem i Riksidrottsförbundet, vilket även de fristående förbunden för judo, taekwondo, karate, boxning, brottning och fäktning är. Tillsammans har de olika kampsportsförbunden mer än 100 000 aktiva medlemmar¹. I många av dessa sporter används det någon form av skyddsutrustning t.ex. handskar, armskydd, benskydd, huvudskydd, tandskydd och suspensoar. De anmälningar som tidigare kommit in till Konsumentverket har indikerat en viss okunskap hos branschen om regelverket för personlig skyddsutrustning. För att informera näringsidkarna om reglerna för personlig skyddsutrustning, och om den kommande kontrollen, skickades ett informationsbrev, bifogas, till drygt 100 intressenter inklusive Svenska Budo- och Kampsportsförbundet. Utskicket av informationsbrevet föregicks av en inventering, via internet-sökning, av vilka näringsidkare som tillhandahåller kampsportsskydd på den svenska marknaden.

Reaktionen på informationsbrevet stärkte misstanken om att regelverket var förhållandevis okänt. Kommentarer uttryckte förvåning och en viss skepsis. Man framhöll att all utrustning inte användes för att skydda utövaren utan att den i många fall främst var avsedd att skydda motståndaren. För produktkategorin huvudskydd, som valdes ut att ingå i marknadskontrollen, råder ingen tvekan om att dessa skydd lyder under regelverket för personlig skyddsutrustning och att de hör till kategori II.

Konsumentverket kontaktade 20 olika näringsidkare, med webbförsäljning, med begäran om uppgifter och varuprov av ett specifikt huvudskydd från respektive företag. Kontrollen omfattade granskning av dokumentation, produkternas märkning och medföljande bruksanvisning för respektive produkt.

4.1 Omnibusundersökning

Konsumentverket har möjlighet att ställa frågor i angelägna ämnen till en konsumentpanel i en s.k. omnibusundersökning. Syftet med undersökningen är att få en bild av hur allmänheten i Sverige uppfattar ett antal utvalda frågeområden som är aktuella för Konsumentverket. Målsättningen är att uppnå 1000 enkätsvar för att få ett representativt urval.

I marknadskontrollen av kampsportsskydd fick vi indikationer från idrottsklubbarna på att utövarna skaffade sin kampsportutrustning på många olika sätt. Vi ville därför få svar på frågan "Hur får du tillgång till de eventuella skydd som du använder inom den eller de kampsporter du utövar?" Underlaget blev något begränsat, men det vanligaste svaret (36 %) var att inköpen sker i fysisk butik. Nästan lika vanligt var att inköpen sker via nätet (27 %) eller via idrottsföreningen (27 %). 20 % uppger att de lånar skydd av sin förening medan 15 % inte använder några skydd alls. Några få procent anger att de köpt skydden av en privatperson, endera begagnade eller nya.

---

¹ Riksidrottsförbundet 2015 Verksamhetsberättelse med årsredovisningar

5 Resultat

Konsumentverket kontaktade 20 olika näringsidkare med begäran om uppgifter och varuprov av en produkt, ett huvudskydd, från respektive företag. De uppgifter som begärdes in var typkontrollintyg och försäkran om överensstämmelse för de utvalda produkterna. Kontrollen omfattade även granskning av produkternas märkning och medföljande användarinformation/bruksanvisning. En sammanställning av resultatet för respektive produkt bifogas.

För de 20 utvalda produkterna kan Konsumentverket konstatera följande:

- För 9 produkter kunde ingen formell dokumentation uppvisas (varken typkontrollintyg eller försäkran om överensstämmelse).
- För 3 produkter uppvisades felaktig dokumentation från "Dynamic Certification Services" med felaktig kategorisering - kategori I - av produkterna. Se kommentar nedan.
- För en produkt uppvisades felaktig dokumentation från "BVCE Compliance Laboratory Limited". Se kommentar nedan.
- För 4 produkter kunde godtagbar formell dokumentation uppvisas (både typkontrollintyg och försäkran om överensstämmelse).
- För ytterligare 1 produkt kunde godtagbart typkontrollintyg uppvisas men ingen försäkran om överensstämmelse.
- Märkning och bruksanvisning kunde endast granskas för 9 produkter. För flera av de övriga produkterna uppgav företagen att skydden slutat säljas.
- Märkningen hade brister hos 7 av de 9 varuproven. Endast 2 var utan anmärkning.
- Bruksanvisning kunde uppvisas för 5 av de 9 varuproven. Endast 3 var på svenska.
- För en av produkterna skickades en Baton - ett meddelande i ICSMS-systemet (informationsutbytesystem mellan marknadskontrollerande myndigheter inom EU vid bristande överensstämmelse med den gemensamma lagstiftningen) – till de tyska myndigheterna då företaget hade sitt huvudsäte i Tyskland.
- En produkt fanns inte tillgänglig på den svenska marknaden och kunde därför inte ingå i granskningen.
- Endast 2 av de 19 granskade huvudskydden klarade granskningen utan anmärkning.
- För 15 av huvudskydden vidtog näringsidkarna frivilliga åtgärder (säljstopp, tillbakadragande eller rättelse).

För 13 av produkterna som ingick i kontrollen valde näringsidkarna att frivilligt sluta sälja dessa till dess formell dokumentation och bruksanvisning på svenska fanns framtagen samt att produkterna var korrekt märkta. Flera hade heller inte, enligt uppgift, sålts det senaste året/åren.

När företagen vände sig till tillverkarna, och efterfrågade den dokumentation som Konsumentverket begärde in, fick de i två fall in ett "Certificate", istället för ett typkontrollintyg, utfärdat av Dynamic Certification Services. I ett fall fick man även in en "EC Declaration of Conformity" upprättat av samma bolag. Dynamic Certification Services är inte ett anmält organ som är ackrediterat för att utfärda typkontrollintyg. De är, så vitt Konsumentverket kunnat utröna, ett bolag som certifierar material och maskiner som används vid tillverkningen men de kontrollerar inte själva slutprodukten. I ett annat fall var certifikatet utfärdat av BVCE Compliance Laboratory Limited som inte heller det är något utsett anmält organ. Konsumentverket vill poängtera vikten av att man som tillverkare och importör kontrollerar att

typkontrollintyget (på engelska EC-Type Examination Certificate) är utfärdat av ett anmält organ som är ackrediterat för uppgiften. Uppgiften kan fås via SWEDAC www.swedac.se eller via NANDO <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>.

5.1 Resultatredovisning

För att öka kännedomen om resultatet av marknadskontrollen, och inte minst för att öka företagens kunskap om regelverket för personlig skyddsutrustning, kommer Konsumentverket att redovisa resultatet genom utskick av rapporten till dels de berörda företagen som deltagit i kontrollen men även till övriga intressenter som fått informationsbrevet inför uppstarten av marknadskontrollen. Utöver dessa kan även andra mottagare vara aktuella t.ex. sportkedjor, idrottsförbund och organisationer.

Det finns även ett behov att informera konsumenterna om resultatet för att öka deras kunskap på området, inte minst eftersom det enligt Riksidrottsförbundet finns mer än 100 000 utövare av olika kampsporter i Sverige. Kortfattad information till konsument/utövare kommer att tas fram och finnas tillgänglig på webbplatsen Hallå Konsument, i samband med att rapporten publiceras på Konsumentverkets webbplats.

6 Analys

Marknadskontrollens resultat tyder på att näringsidkarna har bristfällig kunskap om regelverket för personlig skyddsutrustning och dålig kännedom om att kampsportsskydd omfattas av detta regelverk. Få känner till att skydden, för att få säljas på den europeiska marknaden, ska vara CE-märkta och man känner heller inte till vilken dokumentation som krävs som underlag för CE-märkningen.

Det är tillverkarens skyldighet att ta fram ett tekniskt underlag för produkten, att lämna produkten för typkontroll till ett anmält organ och att upprätta en skriftlig "Försäkran om överensstämmelse" där tillverkaren försäkrar att alla exemplar av produkten är identiska med det exemplar som lämnats för typkontroll – och alltså uppfyller gällande krav, vilket i förlängningen även innebär att tillverkaren måste ha en god produktionskontroll för att säkerställa en jämn kvalitet på produkterna.

Importören har i sin tur en skyldighet att försäkra sig om att de produkter denne planerar att importera uppfyller kraven. För personlig skyddsutrustning för privat bruk, kategori II och III, ska tillverkaren kunna visa att det finns ett "EG-typkontrollintyg" och en "Försäkran om överensstämmelse" för produkterna. Det ska även finnas en bruksanvisning på svenska och produkterna ska vara korrekt märkta.

Flera näringsidkare som ingått i Konsumentverkets marknadskontroll har uppgett att de importerar produkter som de sedan säljer under eget varumärke. Att sätta sitt eget varumärke på en produkt innebär i lagens mening att de påtar sig hela tillverkaransvaret, något som inte alla näringsidkare varit medvetna om. Deras agerande leder till en snedvriden konkurrens gentemot de näringsidkare som följer regelverket och som därför har kostnader i samband med detta.

Det har också framkommit att det är relativt vanligt att näringsidkare köper produkter direkt på plats i Asien (där många av produkterna tillverkas) för att sedan sälja dessa vidare i den lokala kampsportsklubben. Dessa skydd, som inte primärt tillverkats för den europeiska marknaden, är då inte CE-märkta och uppfyller inte de formella kraven. Detta innebär inte nödvändigtvis att produkterna har bristande skyddsfunktion men det finns heller ingen garanti för att de ger det skydd som utövare förväntar sig.

Konsumentverkets marknadskontroll vände sig till företag med webbutiker, som enligt svaren i omnibusundersökningen utgör det sätt på vilka drygt en fjärdedel av alla inköp av kampsportsskydd sker på. Konsumentverket har inga indikationer på att resultatet av marknadskontrollen avsevärt skulle skilt sig åt om vi valt en annan försäljningskanal.

7 Bilagor

1. Informationsbrev kampsportsskydd inklusive två bilagor
2. En sammanställning av resultatet för respektive produkt

*Bilaga 1***Informationsbrev kampsportsskydd**

Detta informationsbrev riktar sig i första hand till dig som tillverkar, importerar eller säljer personlig skyddsutrustning i form av kampsportsskydd. Det bifogade informationsmaterialet är dock allmängiltigt för all typ av personlig skyddsutrustning och kan därför utgöra ett stöd även för dig som inte tillhandahåller kampsportsskydd.

Kampsportsskydd är personlig skyddsutrustning

Personlig skyddsutrustning regleras av ett EU-direktiv (89/686/EEG) och definieras som en utrustning som du bär eller håller till skydd mot hälso- eller säkerhetsrisker. Exempel på kampsportsskydd som är personlig skyddsutrustning är vissa typer av handskar, huvud- och öronskydd, ben- och fotskydd, armskydd, bröstskydd, suspensoar och tandskydd.

All personlig skyddsutrustning måste vara CE-märkt för att få säljas inom EU och det vanligaste är att den tillhör vad som brukar kallas för "Kategori II". Detta innebär att tillverkaren måste lämna in utrustningen för typkontroll och upprätta en försäkran om överensstämmelse innan denne CE-märker utrustningen. Ska produkten säljas i Sverige måste det tas fram en svensk bruksanvisning. Först därefter får försäljningen påbörjas.

I **bilaga 1** kan du läsa mer om regelverket för personlig skyddsutrustning.

Vad förväntas av återförsäljare, importörer och tillverkare?

Något förenklat förväntas följande av dig som tillverkar, importerar eller säljer personlig skyddsutrustning för kampsport. Den som förser en produkt med sitt eget varumärke är i lagens mening tillverkare och tar på sig det fulla ansvaret för att produkten är säker. Ytterligare information finns i **bilaga 1**.

Återförsäljare

Du kontrollerar att en bruksanvisning finns på svenska

Du kontrollerar att produkten är CE-märkt

Du kan på begäran av marknadskontrollmyndigheter uppvisa en kopia på försäkran om överensstämmelse för de produkter du säljer

Du kan på begäran av marknadskontrollmyndigheter uppvisa en kopia på typkontrollintyg för de produkter du säljer

Importör

Du kontrollerar att en bruksanvisning finns på svenska

Du kontrollerar att produkten är CE-märkt

Du kontrollerar att det finns en försäkran om överensstämmelse och ett typkontrollintyg för de produkter du planerar att importera

Du kan uppvisa kopior på försäkran om överensstämmelse och typkontrollintyg på begäran av marknadskontrollmyndigheter

Tillverkare

Du upprättar en teknisk fil för produkten

Du tar fram en bruksanvisning

Du lämnar produkten till ett anmält organ för typkontroll

Du upprättar en försäkran om överensstämmelse

Du CE-märker produkten

Du har en produktionskontroll som gör att alla tillverkade exemplar uppfyller samma krav som det som lämnats för typkontroll

Du kan uppvisa den tekniska filen, typkontrollintyg och försäkran om överensstämmelse på begäran av marknadskontrollmyndigheter

Konsumentverkets roll

Konsumentverket är marknadskontrollmyndighet för personlig skyddsutrustning för privat bruk. Med början hösten 2015 genomför Konsumentverket en marknadskontrollaktivitet inom området kampsportskydd. Aktiviteten avser skydd som tillhandahålls på den svenska marknaden och som i första hand köps av konsumenter och används på fritiden i samband med kampsportsutövning.

Vid marknadskontroll har Konsumentverket möjlighet att begära in varuprover och kontrollera att näringsidkaren kan uppvisa de dokument som krävs, att produkterna är CE-märkta och att de har en bruksanvisning på svenska. Konsumentverket kan även låta testa produkter hos ett ackrediterat laboratorium.

I **bilaga 2** kan du läsa mer om marknadskontroll.

Hur kan jag som återförsäljare se till att mina produkter uppfyller gällande krav?

Kontrollera med din tillverkare/importör att han har typkontrollintyg och försäkran om överensstämmelse för sina produkter. Försäkra dig om att dokumenten existerar redan när du beställer en produkt. Kontrollera att de produkter du säljer är CE-märkta och att det finns en svensk bruksanvisning.

Med vänlig hälsning

Helena Nilsson
Projektledare
tfn: 054-19 40 76

Elisabeth Andréasson
Jurist
tfn: 054-19 40 90

Bilaga 1 till Informationsbrev

Regler för personlig skyddsutrustning mot bakgrund av EU-direktiv 89/686/EEG

Olika grupper av näringsidkare

Tillverkare

Den som tillverkar en personlig skyddsutrustning, eller låter konstruera eller låter tillverka en utrustning och saluför den i eget namn eller under eget varumärke, är att anse som tillverkare. Är denne inte etablerad inom EU/EES kan istället en representant inom gemenskapen, genom en skriftlig fullmakt, ha rätt att utföra vissa uppgifter i tillverkarens ställe.

Importör

Den som på marknaden släpper ut en personlig skyddsutrustning inom EU/EES från en tillverkare i tredje land är importör.

Distributör

Distributör är den som säljer eller tillhandahåller en personlig skyddsutrustning på marknaden och som inte är importör eller tillverkare. Benämningen återförsäljare används ofta som synonym till distributör.

Regelverket

Kraven för personlig skyddsutrustning för privat bruk finns i lagen (1992:1326) och förordningen (1993:972) om personlig skyddsutrustning för privat bruk, produktsäkerhetslagen (2004:451) samt i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1996:7). Den svenska lagstiftningen på området har sin bakgrund i EU:s direktiv om personlig skyddsutrustning (89/686/EEG).

Personlig skyddsutrustning får tillhandahållas endast om den uppfyller föreskrivna krav vad gäller skyddsverkan, utformning, märkning och produktinformation. Utrustningen förutsätts vara säker om den överensstämmer med en harmoniserad standard till vilken hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska Unionens officiella tidning.

Allmänna krav på den som är att anse som tillverkare

Innan försäljningen av personlig skyddsutrustning får påbörjas, gäller att tillverkaren eller dennes representant inom EU/EES-området ska:

- sammanställa en teknisk dokumentation: Den ska innehålla alla relevanta fakta om de åtgärder tillverkaren använder för att säkerställa att utrustningen uppfyller grundkraven i EU-direktivet 89/686/EEG,
- innan tillverkningen påbörjas, lämna produkten för typkontroll till ett anmält organ, vilket utfärdar typkontrollintyg om produkten uppfyller tillämpliga krav. Detta gäller inte för utrustning av enkelt slag, s.k. "kategori I-utrustning",
- upprätta en särskild, skriftlig försäkran (s.k. "försäkran om överensstämmelse") om att utrustningen uppfyller grundkraven i EU-direktivet 89/686/EEG och att utrustningen är identisk med den som lämnats in för typkontroll,
- lämna produktinformation på svenska, bland annat bruksanvisning, för produkter som ska säljas i Sverige,
- CE-märka produkten. Märkningen ska vara synlig och varaktig under utrustningens förväntade livslängd.

Skyddskategorier

Personlig skyddsutrustning delas in i tre olika kategorier beroende på vilka risker de ska skydda mot. Vilka krav en utrustning måste uppfylla har att göra med vilken kategori utrustningen tillhör.

Vanligaste skydden - kategori II

Många av de vanligaste personliga skyddsutrustningarna hör till kategori II. Här ingår de flesta idrottsskydden, hjälmar av olika slag, flytvästar, hörselskydd, halkskydd, de flesta ögonskydd och skyddskläder. Utrustning som inte tillhör kategori I eller III tillhör per automatik kategori II. Samtliga utrustningar som faller in under denna kategori ska typkontrolleras, vilket innebär att tillverkaren ska lämna utrustningen till ett särskilt laboratorium som utgör en opartisk kontrollinstans – anmält organ – (eng: Notified Body), för att få ett typkontrollintyg (eng: EC type-examination certificate). Detta visar att utrustningen uppfyller de grundläggande säkerhetskraven.

Komplicerad utrustning - kategori III

Till denna kategori räknas komplicerad personlig skyddsutrustning som ska skydda mot livsfara eller allvarlig bestående skada och risker som är svåra att upptäcka i god tid. Det kan till exempel handla om stark värme eller sträng kyla (över 100° C eller kyla under -50° C), elektriska risker, kemikalier och joniserande strålning. Kategori III omfattar även andningsskydd, inklusive dykapparater, fallskydd, till exempel selar och linor som ska förhindra fall från

tak, båtar och vid bergsklättring. För kategori III-utrustningar krävs dessutom att tillverkningskontrollen sker under överinseende av ett anmält organ.

Enklare utrustning - kategori I

Här räknas enklare skydd som är avsedda att skydda mot minimala risker, bland annat skyddshandskar för trädgårdsarbete och solglasögon. Kraven för denna typ av skyddsutrustning förutsätts vara uppfyllda om utrustningen har CE-märkning grundad på tillverkarens egen bedömning av att de grundläggande säkerhetskraven är uppfyllda, så kallad *självcertifiering*.

Vad innebär CE-märkningen?

CE-märket på en produkt betyder att tillverkaren intygar att den uppfyller EU:s grundläggande krav på bl.a. hälsa och säkerhet. CE-märket är även ett handelsmärke som gör att en produkt kan säljas fritt över nationsgränserna inom EU. Bara produkter som uppfyller kraven i tillämpliga EU-direktiv får CE-märkas. Kraven i EU:s olika direktiv har överförts till svenska regler och motsvarande regler ska finnas i alla EU-stater.

Kopplat till CE-märket är också en "försäkran om överensstämmelse". Det är i detta dokument som tillverkaren försäkrar att en produkt överensstämmer med EU:s säkerhetskrav. För personlig skyddsutrustning som tillhör kategori II respektive III ska dokumentet också innehålla en referens till typkontrollintyget och uppgifter om vilket anmält organ som utfärdat intyget. Tillverkaren ska försäkra att den serietillverkade produkten är identisk med den som lämnats för typkontroll. För kategori III krävs också att information om tillverkningskontrollen finns med.

*Bilaga 2 till Informationsbrev***Marknadskontroll***Allmänt*

Medlemsstaterna i EU är skyldiga att bedriva marknadskontroll av produkter som släpps ut på marknaden. Krav på att marknadskontroll ska bedrivas finns bl.a. i EU-förordning 765/2008 om ackreditering och marknadskontroll samt förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Det är medlemsstaternas myndigheter som ska utföra marknadskontroll och härigenom tillse att produkter som saluförs uppfyller krav på säkerhet, hälsa, miljö och andra lagstadgade egenskaper. I Sverige är Konsumentverket en av flera marknadskontrollerande myndigheter.

Marknadskontroll syftar inte bara till att skydda konsumenternas säkerhet och hälsa, utan också till att säkerställa likvärdiga konkurrensförhållanden mellan företag. Oseriösa näringsidkare ska inte få skaffa sig konkurrensfördelar i form av lägre priser eller annat genom att bjuda ut produkter som inte är säkra. Därmed ska marknadskontroll i förlängningen också bidra till att EU:s inre marknad fungerar effektivt.

Konsumentverkets marknadskontroll sker huvudsakligen som stickprovskontroller inom olika produktgrupper eller genom tillsynsbesök hos utvalda näringsidkare. Marknadskontroll kan också ske med anledning av ett olycksfall, eller på grund av information som Konsumentverket fått genom en anmälan, eller information från en annan medlemsstat.

Näringsidkarens skyldigheter

För att Konsumentverket ska kunna bedöma om en produkt uppfyller gällande krav är näringsidkaren skyldig att på begäran av verket lämna de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Om en sådan begäran inte följs kan Konsumentverket förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet. Ett sådant föreläggande förenas då normalt med ett vite. Vidare kan Konsumentverket vid domstol ansöka om att näringsidkaren ska åläggas en sanktionsavgift, om denne har tillhandahållit en produkt som inte uppfyller gällande krav.

Om en näringsidkare i sitt sortiment upptäcker att en produkt har säkerhetsbrister eller är farlig på annat sätt ska Konsumentverket eller annan behörig myndighet omedelbart

underrättas om detta. På Konsumentverkets hemsida, www.konsumentverket.se, under rubrikerna "Företag" vidare "produktsäkerhet" finns blanketter för underrättelse samt en vägledning för återkallelse och andra korrigerande åtgärder som en näringsidkare kan behöva genomföra.

Bilaga 2

En sammanställning av resultatet för respektive produkt

Företag	Produkt	Typkontrollintyg	DoC - Försäkras om överensstämmelse	Märkning	Bruksanvisning	Åtgärd
Nippon Sport	Nippon Sport Hjälm, fullkontakt, art.nr. NP2360	Ej korrekt	Saknas	Bristfällig, dock CE-märkt	Saknas	Frivilligt säljstopp
Undisputed AB	Kenka Huvudskydd, art.nr. Kenka 0124L	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
Jabb, Jabb Fullservice AB	Twins FullFace huvudskydd, art.nr. HGL-6R-M	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
Budo & Fitness	Booster huvudskydd BHG2, art.nr. BS-BHG-2	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
MM Sports AB	MM Combat Headgear - FullFace, art.nr. SKU 204951	Ej korrekt	Saknas	Bristfällig, ej CE-märkt	Saknas	Frivilligt säljstopp
Sporttema Sverige AB	Fighter Contest, art.nr. 14011-000	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Påpekande
Mylina Sport AB	Abilica huvudskydd, art.nr. 555340	Saknas	Saknas	Bristfällig, ej CE-märkt	Saknas	Frivilligt tillbakadragande
Logama AB	WTF Hjälm för Taekwondo, art.nr. WTF1201R-XS	Ok	Ok	Mindre brister (tillverkningsår saknas)	Finns, men ej på svenska	Rättelse
Nicopia Sport AB	JCalicu Huvudskydd Premium, art.nr. JC-1003	Ok	Ok	Ok	Ok	Utan åtgärd
Decathlon Sverige AB	Domyos Boxningshjälm, art.nr. 86548A	Ok	Ok	Ok	Ok	Utan åtgärd
Muaythaistore, Muay Thai Import Sweden	Thaismai huvudskydd, art.nr. HG-152	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
Sport-Tiedje	Paffen Sport Huvudskydd Fit PU, art.nr. PS-226001034	Saknas	Ej korrekt	Bristfällig	Saknas	Frivilligt säljstopp
Sport & Gym Butiken JTC AB respektive SBI Sport AB	Fighter Abraso, art.nr. SB-14013-000-L	Ej korrekt	Ej korrekt	Saknas	Saknas	Frivilligt säljstopp
Fightershop	Fairtex Huvudskydd	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
Gymgrossisten AB	Twins Training Headguard, art.nr. 1074-123	Ok	Saknas	Varuprov ej inskickat	Ej på svenska	Frivilligt säljstopp
Best Buy Sweden AB	Huvudskydd för boxning o kampsport, art.nr. 5562 -M	Saknas	Ej korrekt	Varuprov ej inskickat	Saknas	Påpekande
SBI Sport AB	Budo-Nord huvudskydd Teakwondo, art.nr. 14001-010	Ok	Mindre brister - justeras	Mindre brister (tillverkningsår saknas)	Ok	Rättelse
Matsuru-Sweden	Matsuru huvudskydd, art.nr. 031404	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
Nordic Fighter AB	NF Boxing Head Guard m. kindbensskydd, art. BHGMK	Saknas	Saknas	Varuprov ej inskickat	Saknas	Frivilligt säljstopp
Kami Sport AB	AIBA Boxningshjälm Adidas	-	-	-	-	Produkten ej tillgänglig

